

Predikatie over de vragen ‘Kent U het licht?’ en ‘Wat is het leven?’, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 27 augustus 1950 te Den Haag

Gezongen: Psalm 43:1, 2, 3, 4 en 5.

Gelezen: De Wet des Heeren; Johannes 6:41-51.

Gebed:

Doe ons, algenoegzaam en aanbiddeijk Opperwezen, eeuwig, enig en drie-enig God, Vader, Zoon en Heilige Geest, in deze ogenblikken, waarin wij met elkander aan deze plaats zijn vergaderd en geschaard om Uw Woord, naderen tot U met diepe eerbied en met een hartelijk verlangen naar U en naar de dingen van Uw Koninkrijk. Wanneer wij niet gevallen waren, dan zouden wij ook naar niets anders verlangen, en het zou leven in ons en eeuwig in ons leven: ‘U zoekt mijn hart; mijn oog blijft op U staren.’ Maar nu zien en zoeken en vinden wij de wereld. Ons hart gaat uit naar zichtbare en tastbare dingen, naar *zoveel*, naar *zoveel* – en het hongert en dorst, het voelt zich onrustig, angstig, benauwd. Maar wanneer Gij ons vraagt: ‘En doet gij dit u zelf niet aan?’, dan is er maar één antwoord (en gaf U dat dit antwoord in verslagenheid des harten gegeven werd): ‘Ik heb gezondigd en gedaan wat kwaad is in Uw heilige ogen.’

Wij zijn aan de morgen van deze tot Uw dienst afgezonderde dag nog weer bijeen. Nog weer bijeen... Het had anders kunnen zijn. Wij hadden verstrooid kunnen wezen. Doe ons Uw goedheid erkennen en waarderen, en doe ons van deze uitnemende gelegenheid gebruikmaken. Laat het ons ter harte gaan dat wij, zo menigmaal misschien, gelegenheden als deze verzuimden zonder dat het noodzakelijk was. En laat het ons ook aan het hart gaan dat wij er het gebruik niet van maakten dat er van gemaakt kon worden. Geef ons in de opening van onze lippen Uw getuigenis, en doe ons zeggen wat waarachtig is, strekt tot eer van U, zou kunnen dienen tot ons heil. In de overwinning en inwinning van onszelf ligt ons geluk. In het verachten van eigen krachten bestaat onze sterkte. Ons heil ligt in U, en wordt bewerkt door U en geschonken uit U.

Treed niet in het gericht. Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. Ons leven getuigt tegen ons en onze ongerechtigheden zijn niet te tellen – zelfs onze gerechtigheden zijn óók nog

verwerpelijk. Doe ons luisteren en spreken wat Gij tot de gemeente zegt. Wij leven in zeer beroerde tijden. Het schijnt wel dat alle zekerheid – die tenslotte maar zekerheid in schijn was – ons is ontvallen. Maar Gij leeft nog en zijt Dezelfde en blijft Dezelfde. Doe het ons in U zoeken. Wie U vindt, die vindt het leven – het leven dat triomfeert over de verwarring en over elke beroering. Het heeft menigmaal doen zeggen:

Mijn ziel is immers stil tot God;
Van Hem wacht ik een heilrijk lot;
Hij immers zal mijn Rotssteen wezen.

Gedenk onze zieken, en inzonderheid hen die ernstig ziek zijn. Heeft de gezondheid het niet gedaan, laat dan de ziekte het eens vermogen, Heere. Gedenk hen die nog altijd van ons verwijderd zijn. Zegen en sterk Uw Kerk, Uw volk, Uw Gemeente. Houd haar staande, breid haar nog uit, en laat haar door een van U geschonken en door U onderhouden wordend geloof heilig lachen tegen de vervaarnissen van het zichtbare en tastbare.

Ontferm U over het mensdom. Hoezeer moet het aan de dag brengen dat het zó is: het strijdt tegen U, maar ook onder elkander is een strijd, en geen vrede, de wateren werpen maar modder op. Erbarm U. En trek er nog uit deze tegenwoordige boze wereld. Heere, laat ons met haar gebroken hebben.

Amen.

Zij zijn toch allerongelukkigst, nietwaar, die níét met haar gebroken hebben? Het is altijd maar op en neer, zoals de watergolf, zonder dat er enige rust is. Dat is wat die lieve wereld ons schenkt: onrust, een kwelling die niet uit te spreken is! ‘Al deze dingen worden zo moede’, dat was de klacht van de schrijver van de Prediker (Pred. 1:8). En toch... maar wéér de wereld in, nietwaar? Het goede van haar verwacht! Is het niet de ontering van God en is het geen schande voor ons? Dat wij mochten bukken, beschaamd mochten wezen voor de Heere, ons leven zo eens mochten overzien, het eens mochten beschouwen in het licht van de Heilige Geest en van Gods eeuwig Getuigenis. Wat zouden wij vinden? Dit: ‘De goddelozen zijn als een voortgedreven zee, want die kan niet rusten, en haar wateren werpen slijk en modder op’ (Jes. 57:20).

Weet u wel wat u is? Gij staat soms zo hoog tegenover uw naaste en hebt zo menige aanmerking, en uw conversatie wordt zo levendig wanneer gij het over uw naaste hebt. Weet u wel wat u is? Gij zijt waardeloos, volstrekt waardeloos! En er is aan u niets verbeurd! Als God u op slag in de hel werpt, dan is Hij rechtvaardig, en gij zijt schuldig. Hij doet dat niet, Hij laat het na. Niet omdat er iets goeds aan u zou wezen. Want wie zichzelf ziet, gruwet van zichzelf, hij heeft een walging van zichzelf, hij haat zichzelf. En dat is nu het middel om naar God te gaan: zichzelf te zien.

Kent u het licht? Kent u het licht, vraag ik. Wanneer ik deze vraag stel, bedoel ik niet het licht van uw verstand, want dat is geen licht, dat is duisternis. Kent u het licht? 'God is een Licht en gans geen duisternis is in Hem' (1 Joh. 1:5) Als dit Licht in het hart gekomen is, dan kennen wij het licht. In dit Licht, hetwelk God is, zien wij het licht. Zien wij de duisternis – zo kan ik het óók zeggen. En dan blijft er niets van ons overeind. Dan valt alles, en wij vallen ook. Dan zijn wij wat wij in werkelijkheid altijd geweest zijn en wat wij nooit konden zijn – wij die zo dapper redeneren kunnen, wij die zoveel tot stand menen te kunnen brengen – dan zijn wij wat wij geweest zijn en nooit konden wezen: *zondaren*. Wij zijn dan zondaren – niet zoals de wereld zegt: 'Zondig zijn wij allen' – wij zijn dan zondaren in de tegenwoordigheid Gods! Wie de tegenwoordigheid van God mist en dan toch over zonde spreekt, weet niet wat hij zegt. Zonde ziet men alleen in de tegenwoordigheid Gods. En dan is er een belijdenis, een oprechte belijdenis. Men denkt weleens: 'Kon ik maar eens...' Maar men kan niet, tenzij men gebracht is in de tegenwoordigheid des Heeren. *Dán* kan men: dan kan men zich vernederen, in oprechtheid belijdenis doen, zijn schuld bekennen. En welk een voorrecht is het dit te mogen doen. Want bij dezulken is de Heere Jezus. Ja, Hij is in hen. En door Zijn Geest worden zij bekwaam en gewillig gemaakt om tot Hem te komen. En zij komen tot Hem en vinden bij Hem alles. Zij vinden bij Hem het leven.

Weet u wel wat het leven is? Nu moet u niet antwoorden wat u van mij weleens hebt horen zeggen, of misschien weleens ergens gelezen hebt. U moet het uit uw hart zeggen. Weet u wel wat het leven is? Het leven is dit, dat God zegt: 'Ik reken het u niet toe; Ik scheld u uw schuld kwijt, alles! In het bloed van Mijn Zoon ben Ik u een vergevend God en een vriendelijk Vader.'

Hier komt dan bij het recht op het leven. Wie geen recht heeft, die heeft ook geen genade! Dit korte gezegde moet u onthouden. Er ligt zo veel in. Recht hebben en vergeving van zonden hebben, zijn dingen die samen horen. Die moet u nooit van elkander gescheiden zien. Doet u dit toch, dan hebt u noch het een noch het ander aanschouwd. Recht op het leven, recht op al wat tot het leven behoort. Zodat het vanzelf spreekt dat u geen verzekering nodig hebt, nietwaar? U hebt een recht in God op Hem en op de dingen van Zijn Koninkrijk. U kunt u vrij bewegen. Recht op het geestelijke leven: vergeving, vernieuwing, toegang, onderhouding, besturing, bemoediging, vertroosting. Op al deze zaken heeft men een recht. Men mag er wel om bidden, men moet er om bidden, maar het gebed is niet recht zonder en voordat men zich gesteld ziet in het recht. Recht op het eeuwige leven. U moet uw ingaan in de eeuwige heerlijkheid niet afhankelijk stellen van een goede gestalte op uw sterfbed. Uw ingaan in het eeuwige leven moet u afhankelijk stellen van de vraag of u er recht op hebt.

Maar misschien denkt u: 'Recht? Wij hebben immers op geen ding recht? Wij zijn arme zondaren!' Ja, dat is het woord van de huichelaar! Wie zo spreekt, wil het daarmee goed maken. Houd hem in het oog – dat wil zeggen: uzelf. En als u het bij een ander opmerkt, zeg dan maar: 'Ja, zo'n dwaas ben ik ook.' Hebt u opgemerkt dat men het altijd met zijn redeneringen goed wil maken? U komt eens in aanraking met een begenadigd mens en u treft het eens dat deze een gesprekje met u kan beginnen. En wat doet gij? Gij gaat spreken over uw ellende en dat gij zo hard zijt en dat er geen traan komt, enzovoort, enzovoort. Weet u wat dat is? Dat zijn pogingen om het nog goed te maken, om u tegenover God, uw naaste en uzelf te handhaven. Dat is het. Het waarachtig geloof heeft geen redeneringen. Dat is een doen. Het is een aangrijpen van iets dat nooit te waarden is, het is het aangrijpen van de genade.

Hier hebt u nu het woord genade. Ziet u wel dat ik de genade niet oversla? En wat is Gods genade? Om het kort te zeggen: de gift van de Heere Jezus. Als nu het geloof werkzaam is, dan grijpt het de Heere Jezus aan. En het grijpt Hem zó aan, dat er het voornemen is om nooit meer van Hem te scheiden. Het geloof is de doodsgreep van de Heere Jezus. En dan vindt men, niet in zichzelf, maar in de Heere Jezus een recht.

Er is er maar Eén Die recht heeft op iets goeds. Dat is de Heere Jezus.

De Heere Jezus heeft eerst voor Zichzelf de hemel moeten verdienen. Maar omdat Hij Zijn volk, Zijn uitverkorenen vertegenwoordigde, heeft dit uitverkoren volk in Christus een recht op de hemel verdiend. Want het uitverkoren volk was in Hem, was in Hem van eeuwigheid.

Dus, dat uitverkoren volk heeft in Christus Jezus een recht op het leven. Men weet van deze dingen niets af. Als ze geopenbaard worden, dan leert men ze verstaan. Want deze dingen lijken heel onwaarschijnlijk. Als men het heeft over genade en men zegt: 'Het zal genade zijn', en: 'Het zal een wonder wezen', ach, dan hebt u de godsdienstige mens wel op uw hand. Hij kan u volgen, maar... in de wereld blijven, hartelijk in de wereld blijven, achter de duivel aan! In Christus heeft men een recht. Het is toch zo duidelijk als men het Woord liet spreken. Want men zou bidden in de Naam van Christus. U weet toch dat u deze woorden telkens aantreft in het Evangelie van Johannes? 'Al wat gij den Vader zult bidden in Mijn Naam...' (Joh. 16:23). En wat is nu deze Naam anders dan het werk van Christus, dan de verdienste van Hem? Men houdt de Vader deze verdienste voor. 'Uw recht, waar z' op vertrouwen' (Ps. 36:3 ber.).

Ik vroeg aan u of u wel wist wat het leven is. Ik heb u gezegd: Het is vergeving van zonden te hebben en recht op het leven te bezitten. Wanneer men deze twee zaken mag ontvangen hebben, dan leeft men. Niet vóór die tijd. Wat weet een mens vóór die tijd? Hij weet niets vóór die tijd. Het is gissen en hopen. Hij móét ook van niets weten. Gij hebt toch wel gehoord, uit de mond van de apostel Paulus, dat Christus ons geworden is wijsheid (1 Kor. 1:30)? Het is goed als Christus het weet! En dan kan men zich niet diep genoeg in zijn onwetendheid en dwaasheid laten indompelen. Hoe dieper, hoe beter, hoe ruimer het hart. Als Christus het maar weet! En Hij weet het! En het geloof is ook dit, dat het ons bekend is dat Christus het weet. Hij is de wijsheid Gods (Luk. 11:49, 1 Kor. 1:24).

Het is met het leven zó: Een mens weet van nature van deze zaak niets. Maar hij heeft een bijbel, en hij hoort predikaties, en spreekt ook wel. En nu gaat hij aan het werk. Misschien was hij belangstellend in zijn leven en deed hij vragen. Werd de Bijbel gelezen, hij gaf acht. Zat hij in de kerk, hij luisterde. En nu gaat deze mens aan het werk. Hij krijgt allerlei voorstellingen, gedachten, van God, van de zaligheid, van de bekering, van het geloof, van alle dingen.

En hij probeert deze gedachten vast te houden. Maar hij kan niets vasthouden, en hij heeft geen zekerheid. Het is altijd een wankelen van binnen. Zo kan het dan gebeuren dat zulke mensen, ondanks alle ijver die zij eens in hun jeugd betoond hebben, overgaan tot het atheïsme of tot een andere valse leer. Ik heb u vroeger weleens gezegd dat de mens die buiten Jezus Christus is, blootgesteld is aan alle wind van leer. Hij kan elk ogenblik iedere willekeurige kant opgaan. Zo ‘gereformeerd’ zijt ge niet in uw eigen schatting, of het is mogelijk dat gij straks, over een dag of wat, Rooms zijt, om maar iets te noemen. Zó gevaarlijk is uw leven; zó groot is het gevaar waarin gij verkeert.

Het leven is vernieuwing. Maar hoe wordt de mens zich bewust dat hij leeft? Dit is toch een vraag waar wij weleens bij stil mogen staan. Toen Lazarus in het graf lag, was hij een lijk. Er was geen gevoel, geen stem en geen opmerking, geen beweging. Nu wordt de stem van Christus gehoord. Ja, maar hij had geen gehoor, want hij was dood. Hoe kon Lazarus deze stem horen? Hij hoorde haar toch! En haar gehoord hebbende, stond hij op uit het graf. Dat is het. Zó leert de mens het leven kennen, zó wordt hij zich bewust dat hij leeft. Er is een stem, een stem als van vele wateren (Openb. 1:15); het is de stem van Christus.

Een stem? Zoals er ook een gezicht is! Nee, met fantasieën houdt de Kerk van Christus zich niet op. Wie met fantasieën omgaat, kan een bekering verhalen – en hij weet van de bekering niets af! Hij is in geestelijk opzicht een dode! Ja, zulke dingen komen voor. U weet toch wel dat de apostel spreekt van de eenvoudigheid die in het geloof is? Een kind moet het kunnen vatten, anders deugt het niet – dat wil zeggen, als zo’n kind wedergeboren is. Kan een wedergeboren kind van zes, acht, tien, twaalf jaren het niet vatten, dan deugt het niet. De stem van God in Christus is niets anders dan het Evangelie. En nu kan een mens tien, twintig, dertig, zestig, tachtig jaren onder de prediking zitten, zonder dat hij in de prediking God heeft horen spreken. Dat is een ongelovige, en het is ook een goddeloze. Maar dan kan er een ogenblik aanbreken, onverwacht, waarin men hoort in de prediking, of in het gelezen Woord, de stem Gods. En dan geeft het hart onmiddellijk een echo: ‘De stem mijns Liefsten, zie Hem, Hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen’ (Hoogl. 2:8). Daar leert men het leven kennen. Zo is het ook volgens de beschrijving die de Heere Jezus Zelf geeft: ‘De ure

komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven' (Joh. 5:25). Lazarus begon zich te bewegen; hij hoorde, hij voelde, hij zag, hij stond op uit het graf... De Heere Jezus zegt: Neemt dat alles nu maar weg, 'ontbindt hem en laat hem heengaan' (Joh. 11:44). Hij is teruggekeerd tot het leven. Als een mens het onuitsprekelijke voorrecht heeft dat hij de stem Gods in het Woord hoort, dan begint hij te voelen, te denken, te zien, te horen, op te staan en te komen. Zó leert hij dan het leven kennen.

Dat zijn de uitingen van het leven. Ik zeg (let goed op!): dat zijn de uitingen van het leven. En dan komt er een ogenblik waarin men terugziet. En dan heeft men God in alles gezien. In het ogenblik waarin men het leven leerde kennen, waarin men zich bewust werd dat men leefde, heeft men God in alles gezien. Men ziet Hem in de schepping. En men ziet in heel zijn leven Gods bearbeiding. Maar in die bearbeiding ziet men dan de zaligheid niet. De zaligheid is in God in Christus. En dat moet u nu goed uit elkaar houden. De mensen werpen dat door elkaar. En zo komt het dan door elkaar van de preekstoel af tot de mensen, en dan gaan de mensen het ook door elkaar werpen. Dat zijn de heilloze gevolgen van de valse leer. De Heilige Geest leert onderscheiden. En wie nu de Heilige Geest in zich heeft, is ook begonnen te leren het onderscheid tussen vlees en geest, tussen Wet en Evangelie, tussen de algemene en de bijzondere genade. 'Want het Woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel en des geestes, en der samenvoegselen en des mergs, en is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten' (Hebr. 4:12).

Door dit leven nu wordt de mens vernieuwd, en deze vernieuwing is de wedergeboorte. Lees hiervan voor uzelf eens de Leerregels tegen de remonstranten, het derde en vierde hoofdstuk, het elfde, twaalfde, dertiende en veertiende artikel. Daar vindt u dan de levendmaking beschreven naar het Evangelie en gesproken van de wedergeboorte en van de vernieuwing. Als u nu een weinig begrip daarvan moogt hebben, dan zult u wel zien hoe het met de leer in onze dagen gesteld is. Men kan ervan zeggen: Gruwelijk!

Ik heb u het antwoord gegeven op de vraag wat het leven is: vergeving van zonden, recht op het leven – het geestelijke, tijdelijke en eeuwige leven – en vernieuwing naar het beeld van God. Dit leven is een leven in

God, door Hem en tot Hem. Men wordt door dit leven in staat gesteld om te overwinnen. Van deze overwinning spreekt de apostel Johannes: 'En dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof' (1 Joh. 5:4). Er zijn zoveel machten en krachten die tegen ons ingaan: de zonde, de wereld, de vorst der duisternis, de valse leer, de moeilijkheden van het leven. Denk hier ook aan de dreiging van een oorlog, die, brak hij uit, alle verschrikkingen die er ooit geweest zijn onder de mensenkinderen, zou te boven gaan. Het leven overwint het, overwint alles. De uitingen van dit leven zijn bijvoorbeeld woorden als deze:

Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven,
Maar leven, en des HEEREN daân,
Waardoor wij zoveel heil verwerven,
Elk, tot Zijn eer, doen gadeslaan. (Ps. 118:8)

Zulke uitingen vindt u zoveel in het Woord. Lees toch het Woord. Leef met het Woord, leef door het Woord. Wij hebben Psalm 43 gezongen. Als u nu deze psalm nog eens zingt voor uzelf, dan zou het kunnen zijn dat u daar wondere dingen in vond. Daar is een strijd in het hart van de dichter, en deze kamp is de kamp die het leven strijdt. Hij strijdt tegen zichzelf; en dat 'eigen' wil het van hem, van dat wedergeboren ik, winnen. En nu strijdt hij. En dat wedergeboren ik ziet gij nu in deze psalm boven alles uit grijpen. Het is een ogenblik. En voor een ogenblik is hij ook uit alles uit. Maar het duurt slechts een ogenblik. En dan komt hij met wat hij een ogenblik boven zichzelf uit greep, weer tot zichzelf. En dan klaagt hij aan:

Mijn ziel, hoe treurt ge dus verslagen?
Wat zijt g' onrustig in uw lot?
Berust in 's Heeren welbehagen;
Hij doet welhaast uw heilzon dagen.
Uw hoop herleev', naar Zijn gebod...

En dan komt hij weer naar boven:

Mijn Redder is mijn God. (Ps. 43:5)

Dat is de werkzaamheid van het leven. Laat ons nu toegeven dat het leven in de een krachtiger is dan in de ander; maar het is niet ánders in de een dan in de ander.

Zie, dit leven moeten wij hebben. En u moet zich afvragen of u het hebt. Een mens die het heeft, heeft zijn doodstaat leren kennen. Ezechiël moest rondom een vallei gaan en zien wat erin was. Hij zag dat de dood erin was. Maar hij moest er herhaaldelijk omheen gaan, opdat hij goed zou weten dat de dood erin was (Ezech. 37). Zo moeten wij goed weten dat wij dood zijn. De meeste mensen willen alleen maar weten dat zij leven. Wij moeten goed weten dat de dood in ons is. Het leven komt dan wel. Het schijnleven zal nooit het waarachtige leven oproepen. Dood en leven staan tegenover elkander. Dood zijn is: geen vergeving van zonden hebben, een verdorven schepsel zijn, onbekwaam tot enig goed, schuldig wezen, een mens zijn die onder de vloek ligt. Dit moet u goed leren kennen. Alles is schijn wat u van het Evangelie zegt, als u deze doodstaat niet hebt leren kennen. Als u het leven hebt, dan zijt u het deelachtig geworden in de weg en op de wijze die ik u verhaald heb: door de stem Gods. Nee, ú moet het niet doen. Men is er wel bij, maar God doet het en Hij doet het in ons. En wat dan het leven is, wat men, wanneer men leeft, ziet, zoekt en vindt, ik heb het u vanmorgen gezegd. Laat het geen 'reuk des doods ten dode' voor u wezen! De Heere geve dat het voor u is een 'reuk des levens ten leven' (2 Kor. 2:16).

Als u nu tot hiertoe gedacht hebt dat u leefde, en u merkt op dat u het zo niet ondervonden hebt, laat het dan vallen! Het kan nog alles gebeuren. Maar zaligmakend gebeurt er niets, zolang u nog iets vasthoudt. Maar smee, smee dag en nacht! Roep het luid uit als u in de eenzaamheid zijt. Onder de mensen moet u geen vertoning maken, maar een eenvoudig mens zijn. Maar als u in de eenzaamheid zijt, roep het dan uit tot God! Werp u plat op de aarde! De knieën buigen moet u niet genoeg zijn. En houd daar nooit mee op. De zaligmaking van uw onsterfelijke ziel heeft het minste verband niet met deze dingen; de zaligheid van uw ziel houdt verband met het welbehagen Gods. Maar én de Schrift én de ondervinding van later tijd, leren dat zij die gebracht werden tot het leven, dat wat ik u in enkele trekken noemde achter de rug hadden. Verneder u onder de krachtige hand Gods. Rust niet voordat u een blik krijgt te slaan in het welbehagen Gods. Dat hebt u nodig in betrekking

tot vele dingen, ook in betrekking tot hetgeen waar de mensen het op het ogenblik overal over hebben: de dreiging van de oorlog. Wie er niet over spreekt, denkt erover. Zal er oorlog komen? Zal er nóg geen oorlog komen, of zal er in het geheel geen oorlog komen? Kijk, waar hangt dat nu van af? Nu moet u niet zeggen met uw verstand: ‘Wel, dat hangt van God af.’ Daar hebt u niets aan. Waar hangt het van af of er oorlog zal komen, ja dan nee?

Wanneer nu een mens het welbehagen Gods heeft leren kennen, dan heeft hij leren verstaan dat er uit dat welbehagen een werking kan voortkomen die niet te wederstaan is. Hij heeft deze werking ondervonden, de onwederstandelijke werking Gods, van Zijn Geest en van Zijn Woord. Wanneer een mens door de genade Gods een blik in het welbehagen Gods heeft geslagen en bij vernieuwing daarop mag zien, wat zegt hij dan in antwoord op de vraag: komt er oorlog, of komt er geen oorlog? Hij zegt: Zal er oorlog komen, dan moeten er mensen zijn die hem beginnen – maar ik weet dat God het hart van deze mensen neigt als waterbeken. Zie, waar is nu de rust? In de gedachte dat de oorlog niet komt? Alleen in het welbehagen Gods is de rust! ‘Wij die geloofd hebben, gaan in de rust’ (Hebr. 4:3).

Amen.

Gebed:

Heere, het was niet de bedoeling deze dingen te zeggen. Wij hebben ze toch gezegd. Laat het alles strekken tot verheerlijking van U, en dienen tot onze behoudenis. Vergeef het zondige dat er in ons prediken was, en wil de prediking gebruiken. In het Woord der waarheid is het alles, al wat de mens nodig heeft, in betrekking tot de tijd en in betrekking tot de eeuwigheid. Gij, Die U door middel van Uw Woord bekendmaakt, zijt alles. Wil ons van deze dingen iets doen verstaan. Dit verstand zal ons in bewondering brengen, en in de laagte voeren, en aan stille wateren leiden. Ach, hoe groot is Uw goedgunstigheid, en hoe machtig vele zijn Uw wonderen, aanbiddeijk Opperwezen. Leer ons U kennen, zoeken en vrezen. Doe ons onszelf kennen, onze onwaardigheid, en U in Uw heerlijkheid.

Laat het gevoel en de kennis van onze onwaardigheid ons toch niet terughouden van te komen tot U. Doe ons komen tot U, gekomen zijn tot U en telkens weer komen tot U. Doe ons zeggen met één van Uw

meest bezochte kinderen: ‘Zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?’ Heere, doe ons de dingen die wij gehoord en gezongen hebben, gelovig overdenken. En doe ons in oprechtheid des harten nog eens kunnen zeggen: Heere, ik dank U dat Gij ze mij wilde laten horen, laten lezen, laten zingen.

Amen.

Gezongen: Psalm 86:6 en 7.

Catechisatie over de goede regel van de goede werken, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 5 februari 1947 te Den Haag

Gezongen: Psalm 89:10 en 11.

U weet dat wij spreken over de goede werken. Wij hebben enige tijd geleden gezegd dat de goede werken moeten hebben een goede oorsprong, een goede regel en een goed doel. Over de goede oorsprong, dat is het geloof, hebben wij al gesproken, over de goede regel hebben wij ook gesproken,* maar wij moeten daar vanavond nog weer op terugkomen.

De regel waarnaar de werken, naar de eis van Gods Getuigenis, moeten geschieden, is ten eerste de Wet of het Woord van God. Ten tweede, het Evangelie – ook dat is het Woord des Heeren. Ten derde, het voorbeeld van de Heere Jezus, Die de Wet in Zijn binnenste had; dus: om in Hem te leven en te wandelen naar de eis van de Wet. Ten vierde, het voorbeeld van de engelen en de volmaakte rechtvaardigen in de hemel. Er staat immers in het gebed des Heeren: ‘Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, also ook op de aarde’ (Matth. 6:10). En eindelijk, het voorbeeld van de kinderen Gods die nog leven, maar dit alleen in zoverre het de toets van des Heeren Woord kan doorstaan.

Hierover hebben wij de vorige keer met elkaar gesproken. Wij hebben toen enigszins uitvoerig met elkaar stilgestaan bij de geschiedenis die wij vinden in 1 Koningen 13, de geschiedenis van de oude en van de jonge profeet. Nu gaan wij dan trachten een stapje verder te komen.

* Catechisatie op 22 januari 1947. Deze catechisatie is niet beschikbaar.

Wat is er nodig om een goed werk te doen, naar de goede regel van Gods Wet? Wel, dat is een grote vraag, dat is een heel grote vraag, nochtans een vraag die moet worden gedaan en waarop wij ook een antwoord moeten hebben. Want wij kunnen zonder goede werken niet zalig worden. Deze werken moeten geschieden overeenkomstig Gods Getuigenis, dus naar de regel van de Wet des Heeren. Wij beginnen nu maar langzaam aan, want waarlijk, je moet niet denken dat je het zo maar onder de knie hebt, er zit veel aan vast, er zit zeer veel aan vast, en men kan zich gemakkelijk vergissen.

Zal men nu een werk verrichten naar de regel van Gods Wet, dan moeten wij weten of het werk geboden is. Maar, een begenadigd mens zou een werk kunnen doen dat geboden is, en dan tóch geen goed werk verrichten. ‘Een werk doen dat geboden is, een kind van God zijn, en dan toch geen goed werk doen?’, zegt u, ‘nu, dat begrijp ik niet.’ Daar heb je dan al een moeilijkheid. Als zo’n begenadigd mens niet weet dat het hem, *hem* door God bevolen is, ik zeg nog eens, als hij niet weet dat het *hem* door God bevolen is, dan is dat werk niet goed. Nu merkt u wel dat er heel wat aan vast zit, er zit nog veel meer aan vast, u moet maar goed luisteren. Ik hoop dat ik het eenvoudig mag zeggen, want indien ergens, dan komt hier de eenvoud bij te pas, alle hoogdravendheid moet hier worden geweerd. Men moet zich hier laten leiden door de Geest, door de Geest der waarheid.

Men moet dus weten dat het doen van een werk door God bevolen is. Het kan ook zijn dat een werk door God bevolen is, maar niet op dat ogenblik, maar op een ander tijdstip gedaan moet worden – niet op dat ogenblik. En als men het dan toch doet, dan doet men geen goed werk. Zie, dat is al weer een moeilijkheid. Maar laten wij vóór alle dingen eraan toevoegen: dat zijn alle aangename moeilijkheden, alles is even aangenaam, want alle dingen van het Koninkrijk Gods zijn aangenaam. ‘Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen. Ai, neig mijn hart en vurig zielsverlangen, o Heer’, naar Uw getuigenis alleen’, zo in Psalm 119 (vs. 18 ber.).

Het kan ook zijn dat een werk niet gedaan wordt op het ogenblik dat het bevolen werd, maar later. Dan is het eveneens geen goed werk. Daar hebben wij Deuteronomium 1. Dat moet je als je thuis bent gekomen, eens lezen. Er wordt gezegd door de Heere dat de Israëlieten de Amorieten aan zullen vallen. Het volk zegt: ‘Zouden wij eerst eens niet het land

gaan bespioneren?’ ‘Dat is uitnemend,’ zegt Mozes. De spionnen worden uitgezonden en na zekere tijd komen ze terug, met de vruchten van het land, doch ook met de boodschap dat de strijd niet mee zal vallen, dat het versterkte steden zijn en dat het volk sterk gewapend is. ‘Nu,’ zegt het volk in de woestijn, ‘waren wij maar thuis gebleven. Nu zijn wij gekomen om onder te gaan.’ En ze trekken niet op om tegen de Amorieten te strijden; zij doen het niet. Maar nu wordt hen de waarheid door Mozes voor ogen gehouden dat zij gezondigd hebben. Dat vindt u alles in Deuteronomium 1. Dan komt de belijdenis van het volk. Zij zeggen: ‘Wij hebben gezondigd.’ En wat doen zij? Zij zeggen dat zij bereid zijn op te trekken. Mozes waarschuwt ze nog, en zegt: ‘Doe het nu niet, de Heere trekt niet mee op.’ Maar zij hoorden niet naar Mozes, ze trekken toch ten strijde tegen de Amorieten, en... ze worden verslagen. Kijk, toen zij optrekken moesten, wilden zij niet, en toen zij later toch op wilden trekken, mochten zij niet. Zij hadden het juiste tijdstip voorbij laten gaan.

En nu is een mens zó dat hij denkt of zegt als hij de tijd en gelegenheid heeft laten voorbijgaan: ‘Ik zal het nog doen, en herstellen wat ik nagelaten of bedorven heb.’ Nee, dat is Gods bedoeling niet, de Heere wordt door ons niet gediend, de Heere heeft ons niet nodig, nee, zo is het niet. Wanneer men het nu toch zou doen om wat hij nagelaten of verzuimd heeft, ongedaan te willen maken, dan toont hij daarmee dat hij óf een onbegenadigd mens is, óf dat hij iemand is die weinig kennis heeft van het onderscheid tussen Wet en Evangelie, tussen vlees en Geest. Wanneer hij onbegenadigd is, spreekt het vanzelf: dan is hij niet geroepen om een goed werk te doen, dat wil zeggen: dan is hij niet in staat enig goed werk te doen, want al wat hij denkt, spreekt of doet, is verwarring, niets anders dan verwarring. Veronderstel dat iemand genade bezit, en spreekt: ‘Ik zal het nog doen, beter doen, ik zal het nog herstellen’, dan toont zo iemand daarmee dat hij nog geen recht gezicht heeft in het onderscheid tussen Wet en Evangelie, dat hij het genadeverbond niet verstaat. Hier ontbreekt het nu vele mensen aan, dat is altijd zo geweest, maar op het ogenblik is het veel erger, want ik zou willen vragen, waar wordt het nog geleerd, waar wordt het onderscheid tussen Wet en Evangelie nog geleerd?

Waarin bestaat het genadeverbond? Het genadeverbond bestaat hierin: Als iemand begenadigd is, wat heeft God dan gedaan? Die heeft hem

bezocht met genade, toen hij dood was, ook in zijn eigen ogen dood was, in de zonden en in de misdaden. Hij had niet de minste invloed gehad, maar God was gekomen uit genade. Maar wat was er toen gebeurd? Ik kan niet uitvoerig alles beantwoorden – toen was er dit gebeurd: toen had God hem opgenomen in Zijn verbond en hem geschonken de Heere Jezus Christus, en in de Heere Jezus Christus het recht op alle beloften die God in Christus Jezus gedaan heeft. Onder deze beloften is zeker niet de allerlaatste de belofte van de heiligmaking. Wat heeft die mens toen gedaan? Hij heeft dat omhelsd, in Christus heeft hij omhelsd de vergeving der zonden en de verlossing. Hij heeft toen de blik gevestigd op de Vader en is tot de Vader gekomen met een eis, *met een eis*. Met een eis tot vervulling van de beloften, die de Vader aan Christus, maar nu ook aan hem in Christus gedaan heeft. Dit is het verbond, zo moet het in uw hart liggen. Ligt het zo niet in uw hart, dan bent u niet in het verbond. Ieder die in het verbond is, heeft het zo in zijn hart.

Wat is nu de ligging van deze mens? Hoe heeft God hem nu geformeerd in dat ogenblik? Zo, dat hij al de eisen die God in Zijn Wet stelt, erkent, en tegelijkertijd ook bekent dat hij niet in staat is om aan één van die eisen te voldoen, maar dat God beloofd heeft in Christus Jezus hem alles te vergeven. Ziet u wel, dit is de ligging van een christen. Dus is er geen sprake bij een christen van herstellen of iets opnieuw doen, wanneer hij daartoe door God niet geroepen wordt. Heeft hij het goede gedaan, dan heeft hij bekend dat het met zonde bevlekt is. En heeft hij niet gedaan wat hem bevolen is, dan heeft hij bekend dat het zonde is, om daarmee dan de toevlucht te nemen tot het bloed en de gerechtigheid van de Heere Jezus Christus.

Zo ziet men nu als men alleen maar Gods Woord neemt of leest, dat het volk van God telkens voorbij ziet dat er een bevel moet wezen, en dat dit bevel moet worden uitgevoerd op de juiste tijd.

Ik zal u nog een paar voorbeelden noemen. Ik noem Exodus 2. Lees het allen eens na, dat moet u vooral niet vergeten. Mozes – gij kent allen zijn geschiedenis, en gij ouders, gij vertelt deze geschiedenis aan uw kinderen! – Mozes was als vondeling aan het hof van Faraó gekomen, aan het hof van Egypte. Maar hij was geen Egyptenaar, hij was een Israëliet. En wij weten dat hij dit altijd gebleven is. Het volk van Israël was ook in Egypte. Het was er gekomen onder het beleid van Jozef. De tijden

waren echter veranderd. De Farao die in de tijd van Jozef geleefd had, was er niet meer, er was een andere Farao gekomen. Deze verdrukte het volk. Dit was Mozes al lang aan het hart gegaan. Hij wist dat in de lendenen van dat volk, de Christus, Zijn Christus werd aangetroffen. Hij voelt zich geroepen om dat volk te verlossen: hij zou een heiland voor dat volk zijn, een redder zou hij wezen. Hij maakt op zekere dag een wandeling en hij vindt een Egyptenaar, twistende met een van zijn volk. Hij slaat de Egyptenaar neer, in de hoop dat dit het sein zou wezen voor dit volk om op te staan en de boeien te verbreken. Maar het wordt niet opgemerkt, alles blijft zijn oude gang gaan. Iets later ontmoet hij weer een vechtpartij tussen twee Israëlitische mannen. Hij gaat naar hen toe en zegt: 'Dat moet je niet doen.' Doch wat zegt er een? 'Zou je ons ook willen behandelen zoals je enige dagen geleden die Egyptenaar getrakteerd hebt?' Mozes schrok, hij had gemeend dat het niet bekend was geworden. Mozes moest vluchten, en hij vlucht. Hij was te vroeg begonnen! Hij was wel bestemd om het volk te verlossen, maar hij dacht dat hij God moest helpen.

Dat is de 'eigenwerkelijke' mens, deze 'eigenwerkelijke' mens is in het werkverbond geboren, *in het werkverbond geboren*. Dan komt de Wet, en zo ontstaat dan de 'eigenwerkelijkheid'. En zo raakt men aan het werk, terwijl het woord moest gelden: 'In stilheid en in vertrouwen zou uw sterkte zijn; doch gij hebt niet gewild' (Jes. 30:15). Wat een ellende wordt er veroorzaakt als men niet wachten kan, niet uitzien en niet hopen kan. Wat een zegen is het geweest voor Jakob dat hij twintig jaar lang bij een harde Laban in dienst was. Hij heeft kunnen wachten, want er staat dat zij in zijn ogen waren als enige dagen (Gen. 29:20).

En als wij nu niet kunnen wachten, dan kan er in schijn heel veel goeds gebeuren. Dan zegt men: 'Zie je, wij worden gezegend; het is toch duidelijk dat wij in Gods weg zijn!' Ja zeker, God kan wel een massa met Zijn linkerhand toewerpen!

Maar wat anders is het volgende. Als je nu eens niet doet wat God wil dat je doen zult, niet wacht, maar je gang gaat, en als je dan eens geen zegen krijgt, geen zichtbare zegen, maar tegenspoed, tegenspoed van allerlei aard, wat doe je dan? Wat dan, zal ik het je eens zeggen? Nu moet je goed luisteren. Dan komt het openbaar dat je in Gods weg niet bent, dan kom je in je naaktheid voor de dag. Dan moet je tonen dat je

geen God hebt, dat je God opzij hebt gezet. Je voelt wel welk een gewichtige dingen dit zijn. En als je meent sterk in het geloof te wezen en veel te weten, kijk dan alles nog eens na, want God houdt soms een wonderlijke weg met een mens. Als een mens zoveel weet en sterk staat, laat God hem soms een hele tijd doorgaan, maar vroeg of laat, dan komt er wat tegenin, dan komt men op de posten, zoals Van der Groe dit gezegd heeft. Maar wees er dan van verzekerd dat je dan met je naaktheid voor de dag komt! Dan zie je je oorsprong, wie je bent en wat je geworden bent, dan kom je zonder God te staan, dan staat het Opperwezen niet aan je zijde!

Maar als de dingen nu recht liggen, en men heeft kunnen wachten op de Heere en men is op Zijn bevel en op het juiste tijdstip aan het werk gegaan, dan is het doorgaans, zo niet altijd, zó dat er geen bijval is onder de mensen, zodat men van alle kanten tegengesproken wordt, en ook dat er boze en nare profeten zijn in zijn eigen binnenste. Dan komt men kracht te ontwikkelen, en wat is de kracht van zulk een mens? Niets anders dan dit:

Want God was aan mijn zij;
Hij ondersteunde mij
In 't leed dat mij genaakte. (Ps. 3:3)

Dat is het genadeverbond. Dat heeft niets met onze kennis te maken, niet het geringste, verstaat u? Dit is alles voor u bedekt, want het is in uw ziel niets anders dan verwarring. In het genadeverbond is alles orde, orde, schoonheid – in je ziel is niets dan verwarring. Goed over nadenken, goed nadenken! Je moet niet denken dat ik dit zeg tegen deze of gene, dat zeg ik tegen mijzelf en tegen u allen: goed nadenken! En altijd bedenken dat wij zonder goede werken niet in de hemel komen.

Dus dat is dan van Mozes, en dan zijn er nog meer zulke treffende voorbeelden in de Schrift, maar wij moeten bijna ophouden. David, hij vroeg om wat eten en drinken voor zich en zijn mannen aan Nabal (1 Sam. 25). Nabal was zoals zijn naam was: een dwaas (vs. 25). David krijgt de boodschap dat hij niets ontvangt. Hij ontsteekt, en hij maakt zich op om Nabal te straffen en hem het leven te ontnemen. Dat was David, de man naar Gods hart! Maar Abigail wordt gebruikt door de Heere om David terug te houden. Zo wordt David, de man die gezalfd was tot koning, de man die

geoefend was in het genadeleven, veel ondervonden had, van kindsbeen af genade had gehad, vernederd. David moet Abigail hartelijk danken dat zij hem teruggehouden had van een verkeerde en dwaze stap.

Het is alles wet, zonde en schuld, ontierend voor de Heere, slecht voor de dader en voor de naaste. Het is alles wet, niet verricht uit kracht van de belofte Gods, niet verricht uit kracht die God verleent. Paulus spreekt in 2 Korinthe 12 vers 10: ‘Want als ik zwak ben, dan ben ik machtig.’

En dan nog een voorbeeld: Petrus. Petrus was geroepen om de Heere Jezus te volgen, gelijk alle andere discipelen. Maar op een bepaald tijdstip was hij daartoe *niet* geroepen, en toen wilde hij het, en zei: ‘Heere, al verlieten zij U allen, ik zal U nooit verlaten. Ik ben bereid mijn leven voor U te geven’ (Matth. 26:33-35, Joh. 19:37). Een ijver, doch niet uit God; een werk, doch geen evangelisch werk. Wet, alles wet! Alsdan komt het altijd voor de dag dat wij alleen staan, *dat wij alleen staan*. God gaat niet mee in onze weg. U kunt u allerlei dingen voornemen met de beste bedoelingen, maar God gaat niet met u mee. Wij zijn de beginners niet. God is de Beginner, en als God begint, dan zegt Hij: dit of dat, zo of zo, nu of dan. En als Hij dan krachten schenkt op ons gebed – Hij wil er om gebeden zijn – als Hij dan krachten geeft op ons gebed, dan wordt het werk Gods gedaan, en dan gedraagt men zich mannelijk, en men verricht dan kloeke daden in de Heere. Zo wordt dan God verheerlijkt en de dader bekend dat zijn gerechtigheden voor de Heere zijn als een wegwerpelijk kleet (Jes. 64:6).

Ziet u wel dat hier wat aan vastzit, merkt u wel op hoe ons leven is, verstaat u wel dat wij geen vermoeden meer hebben van geestelijk leven? Zo gaat een volk te gronde, en: ‘Als er geen profetie is, wordt het volk ontbloot’ (Spr. 29:18). Dat voelt u toch wel, dat hier zulke gewichtige dingen mee in verband staan?

Er zijn nog veel meer zulke voorbeelden. Ik zal u een sterk sprekend voorbeeld noemen uit onze historie. Als die mensen, die ‘kern’ uit de 16e eeuw, die gevochten hebben voor de vrijheid, als die mensen getwijfeld hadden aan hun roeping, dan zouden wij immers bezwaken zijn in al de moeilijkheden! Daarom zegt Willem van Oranje op de vraag hoe het kwam dat hij nog moed had en waarin hij zulk een sterke verwachting had: ‘Ik heb een vast verbond gemaakt met God, een vast verbond gemaakt met de Potentaat aller potentaten. Ik voel mij geroepen om dit

volk vrij te maken.’ Dat is de kracht van een mens. Dit is een voorbeeld uit het grote, maar ook uit het kleine kunt u het nemen, ook uit het kleine. Maar het is meer dan tijd dat ik eindig.

Gezongen: Psalm 27:3.

Fragmenten uit de autobiografie van Thomas Halyburton*

Terugblik op zijn werkzaamheden in de periode voor zijn bekering

Wanneer ik zag dat ik afstand moest doen van zonden, waarvan de Heere mij dikwijls overtuigde, dan vroeg ik om enig uitstel, met de belofte dat ik dit over een kleine tijd zou doen. Ik was net als Augustinus tevreden om heilig te zijn, maar nu nog niet. Ik zei met die persoon volgens Lukas 9 vers 61 en 62: ‘Heere, ik zal U volgen; maar laat mij eerst toe dat ik afscheid neme van degenen die in mijn huis zijn. En Jezus zeide tot hem: Niemand die zijn hand aan den ploeg slaat en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het Koninkrijk Gods.’

Maar voorwendsels en uitstel zijn in de ogen van God een volstreekte weigering. Want alle geboden en nodigheden vereisen een onmiddellijke gehoorzaamheid zonder uitstel: ‘Nu is het de welaangename tijd, zie, nu is het de dag der zaligheid. Heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet’ (2 Kor. 6:2, Hebr. 3:15).

Nadat ik alle wegen uitgeprobeerd had, kreeg ik echter geen uitreding. Ik gaf de schuld daarvan aan mijn opvoeding. Ik wist wel van enige verandering, maar ik twijfelde of het de goede was. Nu, dacht ik, als ik niet godsdienstig was opgevoed, maar van goddeloos plotseling vroom was geworden, dan zou ik die verandering veel gemakkelijker hebben kunnen herkennen. Zo was ik verward in mijn eigen wegen. ‘Wij wachten op het licht, maar zie, er is duisternis; op een groten glans, maar wij wandelen in donkerheden. Wij tasten naar den wand, gelijk de blinden, en gelijk die geen ogen hebben, tasten wij; wij stoten ons in den middag als in de schemering, wij zijn in woeste plaatsen gelijk de doden’ (Jes. 59:9, 10). En de ware reden van mijn benauwdheid was (omdat ik als het ware spotte met God) dat ik geen ware begeerte had naar licht, tenzij

* Thomas Halyburton (1674-1712), Schots godgeleerde en hoogleraar te St. Andrews.

dat naar mijn genoegen was en bij mij paste. 'Zij weten niet en verstaan niet, zij wandelen steeds in duisternis, de spotter zoekt wijsheid en er is geen' (Ps. 82:5, Spr. 14:6). Mijn hart stelde nog veel andere uitvluchten en listen in het werk die ik mij niet meer kan herinneren omdat het al zo lang geleden is, maar dit zijn de belangrijkste die bij mij nu naar voren komen. Hoe duidelijk blijkt hier niet uit dat het hart arglistig is, 'meer dan enig ding, ja, dodelijk is het; wie zal het kennen?' (Jer. 17:9) .

Hoewel het nu scheen dat ik soms al ver gekomen was, zo was echter toch alles werkelijk verkeerd. Want ik was gedurende deze hele tijd overtuigd van de noodzaak van een gerechtigheid, maar omdat ik Christus niet kende zocht ik die uit de werken der Wet (Rom. 9:32). Het bedenken des vleses, dat vijandschap is tegen God, dewijl het zich der Wet Gods niet onderwerpt (Rom 8:7), bleef nog in mij aanwezig. Al mijn werkzaamheden bestonden alleen maar in een geslingerd worden tussen licht en liefde tot de zonde, maar het kwade behield altijd de overhand, omdat ik geenszins mijn boezemzonden wilde verlaten noch hiervan wilde scheiden. Eigenbeoging was het aanmoedigend grondbeginsel van de gedaante van de godzaligheid die ik bezat. Ik stond alleen maar naar zoveel godzaligheid als ik dacht nodig te hebben om mij van de hel te bevrijden en mij te brengen in de hemel. Al deze vertoning van godsvrucht kwam en ging weer weg, zodat deze niet blijvend bij mij was.

Zaken die Halyburton leerde bij zijn bekering

Datgene waardoor ik tot mijn uitredding werd gebracht was een ontdekking van de Heere, zoals Hij geopenbaard wordt in het Woord. Hij zei tot mij: Het bederf is uit u, want in Mij is uw hulp (Hos. 13:9). De Heere ontdekte mij aan verscheidene zaken. Hij deed mij zien dat er bij Hem vergeving, goedertierenheid en veel verlossing is. Hij liet al Zijn goedheid aan mijn aangezicht vertonen, en Hij riep Zijn Naam uit: 'HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig; lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid; Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid en overtreding en zonde vergeeft; Die genadig zal zijn dien Hij genadig zal zijn en Die Zich zal ontfermen dien Hij zal ontfermen' (Ex. 34:6, 7 en 33:19). Dit was voor mij een vreemd gezicht. Want ik zag God daarvoor alleen als een verterend vuur, dat ik niet kon zien en leven (Hebr. 12:29, Ex. 33:20). De Heere bracht mij van Sinai

met zijn verschrikkelijke donderslagen, tot de berg Sion en tot de Middelaar van het Nieuwe Testament, Jezus, en het bloed van de besprenging, dat reinigt van alle zonden, 'dat betere dingen spreekt dan Abel' (Hebr. 12:22, 24). Hij openbaarde mij Christus in Zijn heerlijkheid, en met verwondering aanschouwde ik Zijn heerlijkheid, 'een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader, vol van genade en waarheid' (Joh. 1:14). Waarop ik genoodzaakt was om uit te roepen: 'Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen' (Ps. 45:3). Hierop werd het mij gegeven om te zien dat de Heere, Die alles wat ik hiervoor aan Hem kon opofferen, had verworpen, nu een welbehagen had in Zijn Geliefde. 'Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer, Gij hebt Mij de oren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist. Toen zeide Ik: Zie Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen' (Ps. 40:7-9). Verder verkreeg ik hierdoor een volkomen overtuiging dat er in Hem niet alleen vergeving van zonden en rechtvaardiging uit vrije genade wordt gevonden, maar daarenboven zag ik enigszins met verwondering en genoeg hoe God langs deze weg rechtvaardig kon zijn in de goddelozen te rechtvaardigen (Rom. 4:5) wanneer zij geloven in de Heere Jezus Christus.

O, hoe was ik verblijd toen het mij gegeven werd om in te zien dat die God kon vergeven zonder iets van Zijn gerechtigheid of van Zijn andere volmaaktheden af te doen, en ook rechtvaardig kon zijn in het rechtvaardigen van goddelozen. En dit terwijl ik kort te voren dacht dat er voor mij, noch voor enig ander zondaar, in mijn toestand zijnde, hulp te vinden was, vanwege Zijn onbevleete heiligheid, Zijn diepe haat tegen de zonde, Zijn onkreukbare gerechtigheid en rechtvaardigheid en Zijn onbesmette getrouwheid in de plechtige bevestiging van de bedreiging door de Wet. De overeenstemming tussen Zijn volmaakte eigenschappen, die tegenstrijdig leken te zijn, deed mij zeer verwonderd zijn.

Het behaagde de Heere om mij aan de roeping van het Evangelie al verder te ontdekken. Hij deed mij zien dat tot mij, ja, tot mij persoonlijk het woord dezer zaligheid is gezonden (Hand. 13:26), en dat dit alles aan mij werd aangeboden en dat ik genodigd werd om vrijelijk te komen en te nemen het water des levens om niet (Openb. 22:17), ja, om in mijn verlegenheid te komen tot die gezegende rust: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven' (Matth. 11:28).